

На початку чергового засідання Президії НАН України 10 березня 2010 року академік НАН України Б.Є.Патон та ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка академік НАН України Л.В.Губерський підписали Угоду про співробітництво.

Академік НАН України Б.Є.Патон зазначив, що співробітництво у різних галузях науки, освіти, інноваційної діяльності має велике значення для вирішення актуальних завдань соціально-економічного розвитку України. У зв'язку з цим особливої ваги набуває розширення контактів між співробітниками Академії та Університету, які сприятимуть найповнішому використанню і відтворенню інтелектуального і культурного потенціалу народу України.

***

Учасники засідання заслухали та обговорили доповідь директора Інституту колоїдної хімії та хімії води ім.А.В.Думанського НАН України академіка НАН України В.В.Гончарука про наукову та науково-організаційну діяльність інституту.

В обговоренні взяли участь академіки НАН України Б.Є.Патон, В.П.Кухар, В.Д.Походенко, В.Г.Бар'яхтар, міський голова м.Бориспіль Київської області А.С.Федорчук, президент ЗАТ «АНА-ТЕМС» О.І.Єгурнов, завідувач лабораторії Державної установи «Інститут урології АМН України» А.В.Руденко.

Було відзначено, що за звітний період науковці інституту зробили вагомий внесок у вирішення фундаментальних і прикладних проблем сучасної хімії. До найбільш вагомих результатів належать дослідження фізико-хімічних, спектральних, термодинамічних, ізотопних й інших характеристик води.

Сформульовані фундаментальні уявлення про формування і розвиток гідросфери засновані на встановленому факті вирішального впливу концентраційного співвідношення ізотопного складу водню у воді на її фізичні, хімічні властивості і біологічну активність.

Виявлені гігантські гетерофазні кластери води, обумовлені наявністю важкого ізотопу – дейтерію. Кількість і розміри цих кластерів та їх властивості залежать від концентрації дейтерію у воді.

Серед прикладних розробок інституту запропонована нова концепція вирішення проблеми забезпечення населення України якісною питною водою, яка базується на створенні системи локальних технологічних комплексів для очищення води на місці її споживання та розроблених принципово нових державних стандартах на питну воду, питну воду поліпшеної якості та фасовану воду.

З огляду на проблему забезпечення населення України чистою питною водою вкрай важливими є роботи інституту зі створення і впровадження вискоєфективних технологій очищення води, а також відповідного обладнання.

Інститут налагодив досить широку міжнародну співпрацю з науковими центрами багатьох країн. Зокрема, на його базі продовжували працювати Міжнародний центр дослідження води ОЧЕС та Український сателітний центр Інституту рідких та розсіяних елементів при ЮНЕСКО.

Водночас в діяльності Інституту колоїдної хімії та хімії води ім.А.В.Думанського НАН України є ряд недоліків.

Частка позабюджетних коштів в загальному обсязі фінансування склала лише 22,7%, що недостатньо. Комісія з перевірки у своїх висновках слушно наголосила, що для надходження таких коштів слід активніше використовувати створені в інституті міжнародні структури та зосередити основні зусилля на широкому впровадженні вже існуючих технологій і установок.

Як і в цілому по Академії, в інституті спостерігається стала тенденція до збільшення середнього віку науковців. Середній вік докторів наук складає 66 років, а кандидатів – 55 років. За звітний період було захищено лише 1 докторську та 14 кандидатських дисертацій. Для такого інституту це замало.

Також потребує подальшої уваги проблема зміцнення матеріально-технічної бази науково-дослідних робіт інституту, оснащення його сучасним науковим обладнанням.

Обговорення засвідчило, що інститут має великий інтелектуальний потенціал, це дає підстави сподіватися на успішне подолання зазначених недоліків та добре майбутнє інституту.

***

Далі учасники засідання заслухали та обговорили доповідь голови Міжвідомчої ради з наукового приладобудування при Президії НАН України академіка НАН України В.Ю.Сторіжка про реалізацію програми наукового приладобудування НАН України.

У доповіді та виступах академіків НАН України Б.Є.Патона, О.С.Онищенка, С.О.Фірстова, члена-кореспондента НАН України В.Т.Черепіна, генерального директора ВАТ «СЕЛМІ» І.С.Лялька, директора Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України члена-кореспондента АПН України В.Ю.Бикова було відзначено, що зазначене питання дуже важливе і безпосередньо пов'язане із забезпеченням проведення наукових досліджень на сучасному рівні. Було констатовано, що в Академії ще є наукові і технічні кадри, здатні розробляти наукоємні прилади і обладнання для потреб наукових установ, вищих і середніх навчальних закладів та промисловості України.

Зазначалось, що в умовах світової економічної кризи, коли держава не має можливості виділяти достатнє бюджетне фінансування на закупівлю імпортованих наукових приладів, особливого значення набуває розвиток вітчизняної приладобудівної галузі і, зокрема, збереження в місті Суми Виробничого акціонерного товариства «СЕЛМІ».

Тому Міжвідомчій раді з наукового приладобудування при Президії НАН України, яку очолює академік НАН України В.Ю.Сторіжко, слід більшу увагу приділяти розробці та передачі новітніх наукових приладів і обладнання до приладобудівних підприємств України.

Міжвідомчій раді також необхідно проводити більш активну роботу з прискорення промислового виробництва нового покоління технічних засобів навчання з природничих дисциплін, розроблених спільними зусиллями установ НАН та АПН України, які вже пройшли успішні випробування у навчальних закладах. Для цього треба більшою мірою враховувати можливості створеного кілька років тому технопарку «Наукові і навчальні прилади».

***

Президія НАН України прийняла рішення про присудження за підсумками конкурсу 2009 року найвищої нагороди Академії – Золотої медалі імені В.І.Вернадського НАН України академіку НАН України В.О.Марченку за видатні досягнення в галузі функціонального аналізу та математичної фізики, а також іноземному вченому – професору Інституту перспективних досліджень (Прінстон, США) Ж.Бургейну (Jean Bourgain) за видатні досягнення в теорії гармонічного аналізу, ергодичній теорії та теорії чисел.

***

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про проведення виборів керівників науково-дослідних установ НАН України; про участь молодих учених НАН України в конкурсі на здобуття премії Верховної Ради України найталановитішим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок; про представлення до нагородження відзнаками Верховної Ради України працівників наукових установ НАН України з нагоди Дня науки; про представлення до нагородження Почесною грамотою Кабінету Міністрів України трудового колективу і окремих працівників Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України з нагоди 50-річчя від дня заснування інституту; про засідання у Москві Російської Урядової комісії з високих технологій та інновацій; про нагородження відзнакою НАН України «За наукові досягнення» віце-президента Російської академії наук, голови Санкт-Петербурзького наукового центру РАН академіка РАН та іноземного члена НАН України Ж.І.Алфьорова; про відзначення 50-річчя Фізико-технічного інституту низьких температур ім.Б.І.Веркіна НАН України; про підсумки проведення в Україні Міжнародного року астрономії; про підготовку та видання «Шевченківської енциклопедії»; про затвердження на посаді голови наукової ради з проблеми «Українська мова»; також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України